

Etcetera ontving

Kwetterende dwergen en andere toneelmakers

Uitgangspunt voor dit 18de *Dramatische Akkoord* is een citaat uit een brief van Bert Verminnen over het verschil tussen personages en personen, en de overvloed van de enen (de meelopers) tegenover de schaarsheid van de anderen (de compromislozen) in het Vlaamse toneellevens. Hoe zit dat vandaag, vroegen de samenstellers van dit Vlaams-Nederlandse jaarboek zich af, en zij stuurden de vraag door naar toneelkundigen en toneelmakers. Aan wie ze het gevraagd hebben, wordt niet vermeld, maar de antwoorden lopen ver uiteen. Twee vaststellingen: 1. het boek is slechts voor 1/3 gewijd aan Vlaanderen en voor 2/3 aan Nederland. 2. De overgrote meerderheid van de respondenten behoort tot een generatie van 40-igers en 50-igers. Dat verklaart m.i. het (negatieve) belang van het vormingstheater en de Actie Tomaat in een aantal bijdragen in een boek dat nochtans de ondertitel draagt "Reacties op de nieuwste theater trends".

Niet alleen de standpunten lopen ver uiteen (wat positief is, maar er ontbreekt een bundeling ervan in een besluit), ook het gehalte ver-

schilt. Een aantal bijdragen blijft steken bij dunne uitspraken over regisseurstoneel vs. acteurstheater. De "intendant" doet hier en daar zijn intrede, zonder dat deze functie geïntroduceerd wordt. Rob Erenstein, in het meest polemische stuk, fulmineert tegen de "middelmatigheid", "anti-theatraliteit"(!), "publieksvijandigheid"(!) en "leegheid" van "al die zoekers naar een eigen stijl" en bakt het helemaal bruin op p. 16: "Waartoe goed management en een ruimhartig overheidsbeleid kan leiden, zien we in de Beursschouwburg in Brussel waar Mortier heerst."

Twee bijdragen vallen kwalitatief op. Kees Epskamp bekijkt zonder vooroordelen het hedendaagse theater en zijn kritiek en levert filosofisch getinte commentaar bij de verschijningsvorm, het acteerproces ("De relatie tussen acteur en personage vormt de theatrale obsessie van de jaren tachtig"), de banden met de traditie. Karst Woudstra van zijn kant houdt een pleidooi voor groot repertoiretooneel, ensemblevorming, piramidale structuren.

Deze bundel biedt discussiestof, maar maakt een beetje een rommelige indruk en is te weinig begeleidend voor oningewijde lezers. Bert Verminnen had beter verdiend.

Kwetterende dwergen en andere

toneelmakers. Samengesteld door Rob Erenstein, Jaak Van Schoor en Eva Cossee. Met bijdragen van Rob Erenstein, Boris Abarov en Marianne Fennema, Kees Epskamp, Redactie Etcetera, Jo Gevers, Alfons Goris, Jac Heijer, Ivo Van Hove, Theo de Jong, Henk Scholten en Anton Smit, Johan Thielemans, G. Tinholt, Karst Woudstra. Harlekijn, Westbroek, 1986.

MMT-Lustrumboek 1956-1986

Het Mechels Miniatuur Theater (MMT) heeft n.a.v. het 30-jarig bestaan een mooi en rijk geïllustreerd lustrumboek uitgegeven. De focus richt zich uitsluitend op het eigen gezelschap. Een voordeel daarvan is dat de geschiedenis van het MMT erg nauwkeurig teruggelopen wordt en zo vind je tussen namen en speellijsten enkele verrassende gegevens: b.v. dat de regie van het successtuk *Het machtig reservoir* van Franz Marijnen was, die in de MMT-experimenteerperiode ook *Fando en Lis*, *Gered e.a.* bracht; dat het MMT Heiner Müller in Vlaanderen introduceerde (*Filoctetes*), met Jan Decorte, Dirk Buyse en Guido Vastesaeger als acteurs.

Met dezelfde nauwkeurigheid waarmee repertoiregegevens en speellijsten geïnventariseerd werden, werd ook de financiële boek-

houding doorgelicht: de verhouding eigen inkomsten - subsidies, de evolutie van het personeelbestand, van het aantal voorstellingen en van het bereikte publiek, enz. Dat wordt allemaal heel helder in kaart gebracht met keurige grafieken. En dat pleit voor het goede beheer van het gezelschap.

Maar de artistieke presentatie van het MMT valt tegenover het cijfergeweld erg mager uit: een productieproces wordt beschreven, het beleid summier toegelicht. Er is geen reflectie over de specificiteit van de repertoirestelling, de accenten in scenografie, de ontwikkeling (of afwezigheid?) van een acteerstijl. Men maakt er zich nogal makkelijk vanaf: "Het MMT beperkt zich niet qua genre, stijl en/of inhoud. Tragische, tragikomische en komische stukken wisselen elkaar af. De enige voorwaarde die aan een stuk wordt gesteld is de sociale relevantie ervan." Evenmin wordt er nagedacht over de erfenis en betekenis van het kamertheaterverleden, over de plaats en de functie in het Vlaamse theatergebeuren.

Dat het publiek zo'n centrale plaats in het boek toegemeten krijgt, past bij het imago van het MMT ("toneel van, voor en over het volk") maar zowel opgevoerd te worden door de politici aan het begin van het boek als afgelikt door

Wat u echt zou willen, hoeft u voor ons niet te laten.

KB-Inkomenskrediet

Hoe u ook probeert uw budget in evenwicht te houden, u kan niet alles voorzien. Soms gebeurt het dat u onverwacht geld nodig heeft, uit pure noodzaak, of voor iets heel bijzonders. De buitensporigheden, de nu-of-nooit-gevallen. Precies voor zulke situaties is er het Inkomenskrediet van de Kredietbank, een zeer soepele en veilige formule.

Iedereen zit al eens krap.

Het veiligste is natuurlijk sparen op uw KB-depositoboekje. Voor een nieuwe TV, een andere auto. Maar toch kan het altijd gebeuren dat u voor onverwachte uitgaven komt te staan en u verplicht bent onder nul te gaan. Maar voor hoeveel kan dat, en voor hoelang?

KB-Inkomenskrediet : voor een soepeler
beheer van uw budget.

Als uw inkomsten via een KB-rekening lopen, kan u een beroep doen op het KB-Inkomenskrediet. Dat krediet wordt bepaald op basis van uw inkomen en uw vaste uitgaven, en kan 1-maal, 2-maal en zelfs 3-maal uw maandinkomen bedragen.

Kom eens praten over de totale KB-Privéservice, dan voorkomt u vervelende verrassingen.

Beter bij de bank van hier 